

MONUMENTS

BIULETYN FUNDACJI „QUOMODO”
im. Króla Stanisława Leszczyńskiego

Zabytki

Vol. II (III) 2011 wydanie cyfrowe – periodyk – jako @-biuletyn w formacie PDF

Mazowiecki Wawel

Uroczystość
związana z zakończeniem renowacji
dawnej Kolegiaty Prymasowskiej
w Łowiczu

WIENIAWA QUOMODO PRAESENS
MMXI

Kolegiata Prymasowska w Łowiczu – stan na 24 września 2011 roku

Prymasi, których doczesne szczęty znajdują się w Kolegiacie Prymasowskiej w Łowiczu

---

Nota QUOMODO

W dniu 24 września 2011 roku w Łowiczu odbyła się Msza dziękczynna pod przewodnictwem Biskupa Łowickiego Andrzeja Franciszka Dziuby, a po niej koncert symfoniczny Orkiestry Symfonicznej Krzysztofa Pendereckiego „Simfonieta Cracovia”.

Byliśmy obecni na tym doniosłym Wydarzeniu.

Ziemia Łowicka jest historycznie ziemią nobilitowaną przede wszystkim poprzez fakt siedziby rezydencjalnej arcybiskupów gnieźnieńskich - Prymasów Rzeczypospolitej, którzy wybrali to miasto z uwagi na jego dogodnie położenie pomiędzy Gnieznom - stolicą biskupią i historyczną stolicą prymasowską, a Warszawą - stolicą Rzeczypospolitej po przeniesieniu jej z Krakowa.

Odrębność tej ziemi zaznaczona była poprzez fakt utworzenia księstwa łowickiego - prymasowskiego na wzór księstw biskupich - warmińskiego i siewierskiego, co zapewniało pewną niezależność Prymasów od władzy królewskiej.

Prymasi, którzy podczas interregnum stawali się automatycznie Interrexam'i a więc przejściowymi Królami Rzeczypospolitej, poprzez umiejscowienie swej siedziby w Łowiczu, manifestowali swój majestat umiejscowiony pomiędzy władzą kościelną (Gniezno) a władzą królewską - świecką (Kraków, Warszawa). Prymasi - Interrex'i czasów interregnum reprezentowali bowiem w jednej osobie Prymasa - zwierzchnika władzy kościelnej w Rzeczypospolitej i Króla - zwierzchnika władzy państwowej.

Z biegiem czasu Prymasi przenieśli swą siedzibę rezydencjalną z Łowicza, najpierw do Warszawy a następnie, w niedalekiej przeszłości z powrotem do Gniezna. Łowicz stracił jakby na tych obu przenosinach ale dziedzictwo historyczne pozostało do dzisiaj. Rolę historyczną Łowicza jako pierwszy w sposób znaczący docenił Jan Paweł II tworząc Bullą „*Totus Tuus Poloniae populus*” z 25 marca 1992 roku m.in. Diecezję Łowicką. Jak się zdaje jest to cezura renesansu świetności Łowicza.

Dziedzictwo historyczne Łowicza zostało docenione poprzez projekt renowacji zespołu Kolegiaty Prymasowskiej i tym samym, z jednej strony przywrócenie blasku materialnemu, sakralnemu dziedzictwu czasów rezydencji Prymasów w Łowiczu, a z drugiej strony przywrócenie miastu jego tożsamości, nierozzerwalnie związanej z historią Polski, z historią polskiego kościoła katolickiego.

Duży ukłon wyrażamy więc w stronę władz świeckich, szczególnie wobec Burmistrza Krzysztofa Jana Kalińskiego oraz wobec Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa

Narodowego, że wsparty wysiłki Kościoła polskiego do przywracania dziedzictwa materialnego oraz tożsamości kulturowej społeczności lokalnej Łowicza i Ziemi Łowickiej, jak również w określonej perspektywie czasowej, całemu Narodowi polskiemu.

Cieszy nas to, że do dziedzictwa prymasowskiego związanego z Łowiczem należy dziedzictwo pasterzowania dwóch wybitnych Prymasów czasu potopu szwedzkiego i panowania Króla Jana

Kazimierza tj. Andrzeja Leszczyńskiego i Wacława Leszczyńskiego, których doczesne szczęty znajdują się w odnowionej Kolegiacie Prymasowskiej - Bazylice Mniejszej, a ich pamięć jest uzewnętrzniona poprzez nagrobek epitafijny w Prezbiterium z odnowionymi lch wizerunkami.

Uważamy, że kolejnym krokiem polskiego Kościoła i władzy świeckiej powinno być odbudowanie (zbudowanie), na zachowanych fundamentach, Zamku Prymasowskiego w Łowiczu z przeznaczeniem go na możliwą przyszłą rezydencję Prymasów Rzeczypospolitej i siedzibę Muzeum Prymasowskiego.

Mając w świeżej pamięci postać Kardynała Stefana Wyszyńskiego - Prymasa Tysiąclecia wydaje się, że tak On jak większość Jego poprzedników zasługują na pamięć i prezentację ich materialnego dziedzictwa. Byli to najczęściej „przewodnicy stada” w trudnych, a niekiedy w bardzo trudnych momentach Rzeczypospolitej. Prymasi byli też mecenasami sztuki, animatorami kultury, twórcami życia akademickiego, opiekunami dziedzictwa materialnego -

sakralnego Rzeczypospolitej, swoistymi kustoszami pamięci narodowej, nierozzerwalnie związanej z Kościołem katolickim.

Jesteśmy pewni, że mimo utrudnień i uwarunkowań (przejazd obwodnicy przez historyczny teren zamku) uda się odbudować jedno z największych dziedzictw Rzeczypospolitej tj. Zamek Prymasowski w Łowiczu, porównywalne jedynie z krakowskim Wawelem i poprzez prezentację w odbudowanym Zamku materialnego dziedzictwa Prymasów Rzeczypospolitej, przywrócić jeszcze pełniej tożsamość Ziemi Łowickiej jej mieszkańcom i całemu Narodowi polskiemu.

Symboliczne i wymowne było Drugie Czytanie podczas uroczystej Mszy św. o tym, że ktoś kładzie fundament budowli, a ktoś inny wznosi samą budowlę. Fundament Zamku Prymasowskiego w Łowiczu został dawno położony, ktoś inny musi wznieść budowlę.

Wydaje się, że w kraju katolickim, fundament zamku Prymasowskiego (historycznej siedziby prymasów Polski) w Łowiczu jest obecnie najcenniejszym narodowym Fundamentem, swoistą Opoką na której należy (od)budować tożsamość polskiego Kościoła katolickiego i tożsamość narodową.

Z podziwem wysłuchaliśmy koncertu orkiestry Krzysztofa Pendereckiego. Doskonałość brzmienia i harmonii muzyki pod batutą Mistrza współgrała z doskonałością architektoniczną odnowionej Kolegiaty.

Sursum corda!

© 2011 Wojciech Edward Leszczyński

RELACJA
Z UROCZYSTEJ MSZY ŚWIĘTEJ
ODPRAWIONEJ PRZEZ
J.E. KS. BISKUPA ANDRZEJA FRANCISZKA DZIUBY
W ZWIĄZKU Z ZAKOŃCZENIEM RENOWACJI
ZESPOŁU DAWNEJ KOLEGIATY PRYMASOWSKIEJ W ŁOWICZU
DNIA 24 WRZEŚNIA 2011 ROKU

**Czytanie z Pierwszego Listu świętego Pawła Apostoła do Koryntian.
(1 Kor 3,9b-11, 16-17 – Jesteście świątynią Boga)**

Bracia!

Jesteście uprawną rolą Bożą i Bożą budowlą. Według danej mi łaski Bożej, jako roztropny budowniczy, położyłem fundament, ktoś inny zaś wznosi budynek. Niech każdy jednak baczy na to, jak buduje. Fundamentu bowiem nikt nie może położyć innego niż ten, który jest położony, a którym jest Jezus Chrystus.

Czyż nie wiecie, żeście świątynią Boga i że Duch Boży mieszka w was? Jeżeli ktoś zniszczy świątynię Boga, tego zniszczy Bóg. Świątynia Boga jest święta, a wy nią jesteście.

**EWANGELIA
(Mt 16, 13-19 – Kościół zbudowany na Piotrze)**

Gdy Jezus przyszedł w okolice Cezarei Filipowej, pytał swych uczniów: „Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?”

A oni odpowiedzieli: „Jedni za Jana Chrzciciela, inni za Eliasza, jeszcze inni za Jeremiasza albo za jednego z proroków”.

Jezus zapytał ich: „A wy za kogo Mnie uważacie?”

Odpowiedział Szymon Piotr: „Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego”.

Na to Jezus mu rzekł: „Błogosławiony jesteś, Szymonie, synu Jony. Albowiem ciało i krew nie objawiły ci tego, lecz Ojciec mój, który jest w niebie. Otóż i Ja tobie powiadam: „Ty jesteś Piotr – Opoka, i na tej opoce zbuduję Kościół, a bramy piekielne go nie przemogą. I tobie dam klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie”.

Homilia

Biskupa Andrzeja Franciszka Dziuby

miana 24 września 2011 roku
w Bazylice Mniejszej w Łowiczu

***Szanowny Panie Burmistrzu! Współgospodarzu dzisiejszego,
uroczystego święta!***
***Ekscelencjo, najdostojniejszy księżę Biskupie Seniorze! Pierwszy
Biskupie Łowicki!***
Ekscelencjo, najdostojniejszy księżę Biskupie Józefie!
***Szanowna Pani Barbaro Raczyńska, przedstawicielko Pana
Prezydenta!***
***Szanowny Panie Marszałku! Pani Wojewodo! Przedstawiciele władz
samorządowych naszego miasta i powiatu! Przedstawiciele firm
zaangażowanych w całość projektu, tak na odcinku zespołu kolegiaty,
jak i parku Błonie!***
***Czcigodne Siostry Zakonne! Wszyscy przyjaciele i zatroskani o
realizację naszego projektu!***
Siostry i Bracia!
Drodzy mieszkańcy wspaniałego Łowicza!

Dzisiejszy wieczór, a faktycznie cały dzień pozostanie już na zawsze wpisany w prawie tysiącletnią historię naszego miasta. Naszego miasta, żywionego od samych początków, pięknem i dobrem Ewangelii. Żywionego przesłaniem miłości i szacunku do człowieka. Bo tego uczy Boże słowo. Tego uczy zwiastowane przesłanie wspaniałego Pisma Świętego; tej cudownej Księgi, Księgi czczonej, szanowanej; Księgi wytyczającej cywilizacyjny rozwój ludzkości; Księgi, która uczy miłości ale też uczy przebaczenia; Księgi, która jest dana, choć może nie zawsze przyjęta.

To Pismo Święte, to Boże Słowo przemówiło także do nas tego wieczoru, przemówiło do nas jako do uprawnej Bożej roli; jako do Bożej budowli; jako do ludu, ludu Bożego i uświadomiło nam, że przecież ta Boża budowla kiedyś miała postawione fundamenty. Dalej, ktoś ją roztropnie budował i buduje, tak iż wznosi się ciągle, mimo czasem dramatycznych dziejów. Ta wspaniała budowla! Budowla, która jest Świątynią Boga bo tworzą ją ochrzczeni, a każdy ochrzczony jest Świątynią Boga, a w związku z tym każdy ochrzczony ma być świętym, jak podpowiada nam święty Paweł, ale na nic zdało by się uprawianie tej Bożej roli, to budowanie, gdyby jak mówi święty Paweł nie było właściwego fundamentu. A nie można innego fundamentu położyć jak tylko tego, którym jest Jezus Chrystus.

I tutaj dotykamy sedna Kościoła, sedna jego powstania i sedna jego trwania. Chrystus Pan w Ewangelii dzisiejszej tłumaczy nam o jakiego to Jezusa Chrystusa chodzi; bo niekiedy jest on źle rozumiany. Niekiedy zdaje się być Chrystus postrzegany na miarę naszą. Chcielibyśmy Chrystusa takiego jaki nam wydaje się być odpowiedni. Chcielibyśmy Go skroić na naszą miarę. Tymczasem Chrystus egzaminując jakby świętego Piotra, jakby sprawdzając jego teologię, uzyskuje od niego nie tylko znakomicie zdany egzamin ale uzyskuje najpiękniejsze świadectwo wiary, bo ta krótka odpowiedź Piotra: „jesteś Mesjasz Syn Boga żywego” tłumaczy nam do końca o jakiego Chrystusa chodzi w Kościele, jakiego Chrystusa ma Kościół zwiastować, jakiemu Chrystusowi będąc wiernym wypełni autentycznie swoją posługę. W przeciwnym razie będzie odchodził na pobocza, zatraci właściwy nurt rozumienia Syna Człowieczego, Mesjasza i Syna Bożego. Zatem fundamentem nas jako ludu Bożego, jako uprawnej roli jest Mesjasz Syn Boży – Chrystus, namaszczony przez Boga. Budując zaś na fundamencie Chrystusa Kościół, my wszyscy ochrzczeni, uświadamiamy sobie, przywołując jeszcze raz słowa

---

dzisiejszej Ewangelii, iż Chrystus zapragnął aby oprócz Niego to kontynuowane dzieło fundamentu trwało w historii zbawienia. Dlatego mówi do Piotra po jego wyznaniu wiary „Ty jesteś Piotr - Opoka i na tej Opoce zbuduję mój Kościół”.

Czy to nie jest pięknie mieć Piotra, mieć kolejnego jego następcę, zwłaszcza kiedy uświadomimy sobie, że nie tak dawno był nim Błogosławiony Jan Paweł II? Czy to nie jest pięknie czuć Opokę, Opokę, która gwarantuje trwanie Kościoła, o której Chrystus powie, że dzięki niej bramy piekielne nie przemogą kościoła. Ale jednocześnie także Piotr - Opoka ten mający jako fundament Kościoła ma klucze ma klucze zamykania i rozwiązywania, a zatem klucze stanowienia i rozstrzygania tego co jest godne i niegodne w Kościele, on ma taką władzę w sprawach Królestwa Niebieskiego. Piotr - Opoka z woli Chrystusa ma władzę orzekania czy coś jest godne czy nie, w sprawach wiary i moralności, w sprawach Królestwa Niebieskiego. Taki Kościół chciał Chrystus! I dlatego dał ten znak uczestniczący w uprawianiu Bożej roli, w prowadzeniu ludu Bożego, dał ten znak, który bardzo często godzi nieporozumienia w kościele, złe zrozumienie kościoła, za cenę niekiedy krytyki, niezrozumienia, czasem za cenę postaw, które wydają się być mało godne tych, którzy próbują się o nim wypowiadać. Piotr - Skala jest także z nami dzisiaj, jest z nami dzisiaj, bo jest w Kościele, a my tworzymy ten Kościół.

Ta wspólnota Bożego Kościoła dzisiaj staje przed obliczem Pana, staje jako zgromadzenie i wyciąga ręce do Nieba, wyciąga ręce do Nieba będąc głęboko przekonana, że nie ma takiego Boga jak Ty ani w górze na niebie, ani w dole na ziemi, tak zachowującego przymierze i łaskę względem Twoich sług, którzy czczą cię z całego swego serca. To właśnie z potrzeby tego serca oddającego cześć Bogu, jako lud Boży diecezji łowickiej, podjęliśmy troskę o ten Boży dom, zaczęliśmy patrzeć wyraźniej na ten Boży dom, uświadamiając sobie, że jest to miejsce wielu wysłuchanych modlitw, jest to miejsce gdzie będzie wypowiedzianych nieskończona ilość modlitw i prośb. Z troską o ten dom który w swoich prapoczątkach sięga początków miasta Łowicza, sięga czasów przed wspomnieniem naszego miasta w Bulli Gnieźnieńskiej, a potem świadomość tego miejsca na które Bóg patrzy w dzień i w nocy dała nam tę piękną historię, którą mogliśmy prześledzić na oglądanym przed Mszą świętą filmie.

Wielkie postaci Kościoła i posługi narodowej, bo takimi byli Prymasi. Wielkie postaci sztuki, a przede wszystkim geniusze wiary, ludzie głębokiej wiary,

---

---

którzy na przestrzeni wieków przeszli przez to miejsce, a zwłaszcza od 1653-4 roku przechodzą przez to konkretne miejsce zbudowane z woli Prymasa Macieja Łubieńskiego, geniuszem włoskich architektów. To jest Dom gdzie w nocy i w dzień Twoje oczy Panie patrzą, bo tutaj jest Twoje Imię, Imię wysłuchania naszych modlitw, Imię, które przyjmuje nasze błagania. Bóg dał nam przeżyć jeszcze raz geniusz swoich darów danych ludziom, bo chyba tak trzeba określić to dzieło, którego dokonali i tutaj w sercu Łowicza i na Błoniu.

Chyba z Bożego natchnienia powstało tutaj nie tylko wiele pięknych dzieł ale jak sądzę także wiele pięknych myśli w sercach tych, którzy tutaj pracowali; w sercach tych, którzy z zainteresowaniem patrzyli na postępujące prace; w sercach tych, którzy za te dzieła się modlili, a także w sercach tych, którzy dzieło to wsparli swoimi środkami czy dysponując środkami otrzymanymi.

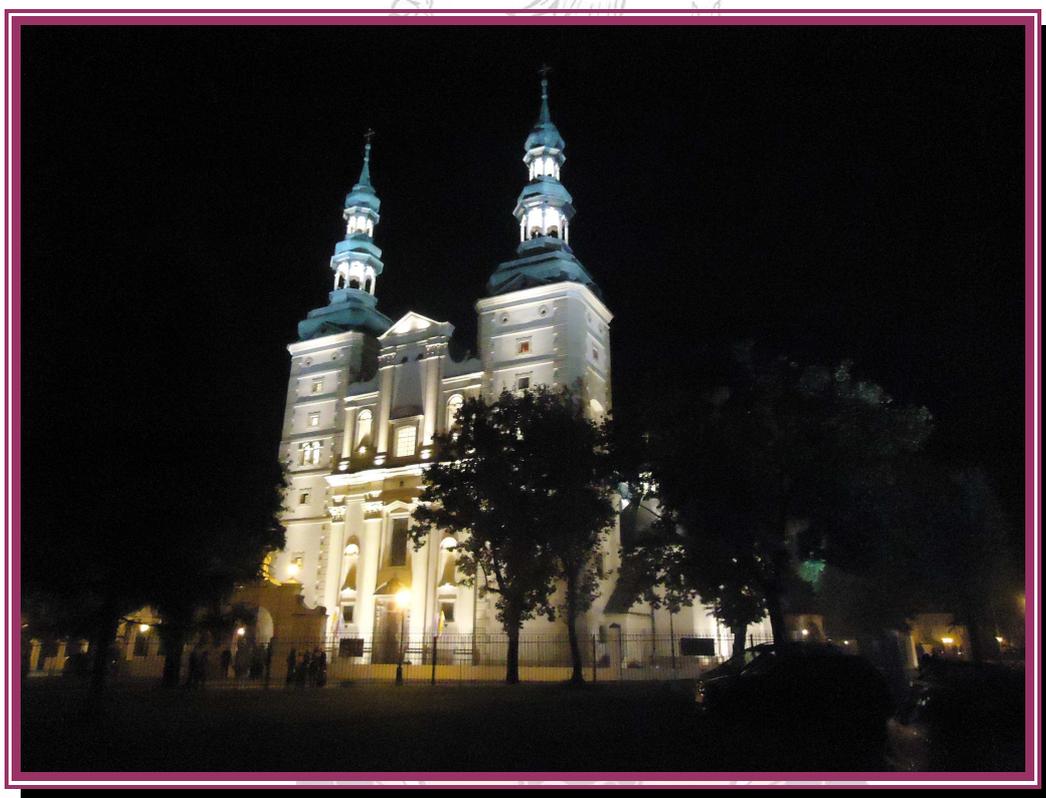
Wobec wszystkich wyrażamy wdzięczność. Wszystkich polecamy Bożej trosce. Dziękując za ten niezwykły wieczór, chyba wszyscy przekonujemy się, że prawdziwe są śpiewane dzisiaj słowa „jak miła Panie jest Świątynia Twoja”, jakże miłsza jeszcze bardziej dzięki dokonany dziełom. Jakże być może jeszcze wspanialsza będzie, wznoszona przez nas tutaj modlitwa; także jak mówi Księga Królewska, niezwykła modlitwa człowieka jaką jest prośba o przebaczenie, o Boże miłosierdzie.

Chcemy na ołtarzu złożyć nasz dar, bo przecież Eucharystia jest dziękczynieniem. Chcemy pragnąć z głębi serca aby ta dzisiejsza modlitwa umocniła nasze wyznanie w prawdę Jezusa Chrystusa. Aby umocniła naszą wiarę. Ożywiła naszą nadzieję i dała nam nowe siły ku orędziu miłości. A tego orędzia miłości będzie nas zawsze uczyć wspaniała Księga jaka jest Pismo Święte, jaką jest Boże Słowo, które w tej liturgii prowadzi nas jak zawsze do Stołu Chleba, ku Eucharystii, do daru Chrystusa sakramentalnego pod postaciami chleba i wina.

Dziękujmy Bogu i dziękujmy sobie nawzajem, bo wielkie rzeczy Pan uczynił a Jego łaska jest nieogarniona!

Bazylika Mniejsza - Łowicz 24 września 2011 r.

Kolegiata Prymasowska w Łowiczu nocą – stan na 24 września 2011 roku

---

Producent
WIENIAWA QUOMODO PRAESENS
MMXI

© 2011 wszystkie foto - Fundacja QUOMODO

Możesz nas wspierać!

Jeśli popierasz to co robimy i chcesz nas wesprzeć darowizną, możesz wpłacić dowolną kwotę na konto naszej fundacji:

*Nasze konto bankowe: Nr 81 1600 1084 0004 0501 7361 1001
z adnotacją: „Darowizna na cele statutowe fundacji”*

Wydawnictwo
WIENIAWA QUOMODO
www.monuments.wieniawa.quomodo.org.pl

ISBN 978-83-926157-0-5

Seria: BYLIŚMY TAM

wydanie cyfrowe PDF

AD MMXI

© 2011 Copyright: Fundacja im. Króla Stanisława Leszczyńskiego
„QUOMODO”
2011

